

בין ירושלים למקדש

יום עיון-מטון מאיר

עכשיו נחשבת למלכות ישראל. מובנה של מלכות היא כל הנהגה בהסכמת האומה ולא בפירוש נגד התורה. להנהגה מעין זו, יש ערך של מלכות במידה מסוימת, וזמן צריך לעבור עד שהיא תשתכלל ותגיע לשלמות. אמרתי לאנשים שתובעים את בנין בית המקדש: בוער לכם לבנות את בית המקדש? לא בוער! קודם כל נבסס את מלכות ישראל".

7. שו"ת משפט בהן סי' קמ"ד

שבזמן שאין מלך, כיון שמשפטי המלוכה הם ג"כ מה שנוגע למצב הכללי של האומה, חוזרים אלה הזכויות של המשפטים ליד האומה בכללה.

8. דברים י"ז, י"ד-ט"ו / העמק דבר דברים י"ז, י"ד

(יד) כִּי תָבֵא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וִירְשָׁתָהּ וַיִּשְׁבְּתָהּ בָּהּ וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָהּ עָלַי מִלֶּכֶה כְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סָבִיבָתִּי: (טו) שׁוֹם תִּשִׁים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ ...

דהנהגת המדינה משתנה אם מתנהג עפ"י דעת מלוכה או עפ"י דעת העם ונבחריהם. ויש מדינה שאינה יכולה לסבול דעת מלוכה. ויש מדינה שבלא מלך הרי היא כספינה בלי קברניט. ודבר זה א"א לעשות עפ"י הכרח מ"ע. שהרי בענין השייך להנהגת הכלל נוגע לסכ"ג שדוחה מ"ע משי"ה לא אפשר לצוות בהחלט למנות מלך כ"ז שלא עלה בהסכמת העם לסבול עול מלך עפ"י שרואים מדינות אשר סביבותיהם מתנהגים בסדר יותר נכון. ... אלא ע"כ מצוה הוא ומ"מ אין סנהדרין מצווין עד שיאמרו העם שרוצין בהנהגת מלך. ומשי"ה כל משך שלש מאות שנה שהיה המשכן נבחר בשילה לא היה מלך והיינו משום שלא היה בזה הסכמת העם.

9. הגר"א קול התור ו'

חובתינו בעבודת בנין ירושלים היא בכל האמצעים של ירושה בחזקה-חזקה תרתי משמע, עד בנין בית המקדש, כי אין להשתמש בכוח זה לבנין בית המקדש.

10. תפארת ישראל ריש מסכת מידות

שהקדוש ברוך הוא יסייעם בדרך נס שיבנוהו...

רק בידי שמים. ואני נוהג לפני כל חג ומועד, בזמן שאחינו בני ישראל מרבים לעלות לעיר קדשנו, לפרסם אזהרות על האיסור להכנס להר הבית בנוגע לסוג השני של הגאולה צו הוא לעולמים, כי עם ישראל יהיה קשור עם הארץ הקדושה הזאת. חובתנו להתאמץ, עד כמה שהדבר ביכלתנו, לחונן את עפרה ולבנות את הריסותיה של הארץ הקדושה הזאת, ולישב את שממותיה ...

4. עולת ראייה עמ' קפד'קפו'

מגמות כל המגמות ותכלית כל התכליות וכונת כל הכונות כולן- בנין בית המקדש, כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו, הוא נעוץ באור המקדש המקורי העליון, שאין כל העולם כולו, וכל גבולי מגמותיו, שאיפותיו וכונותיו, כדאי לו. בשביל כך הננו מתרוממים בהבעתה של תפלה זו, של בנין ביהמ"ק, גם בהיותנו מקשרים אותו לערכים שלנו, במהרה בימינו, ממעל לכל בטוי המתאים לכונה מוגבלת, ואין אנו אומרים לשון מפעל מגמתי, שתבנה ביהמ"ק, אלא שיבנה ביהמ"ק, כאילו הדבר נעשה מאליו, ממעל לכל הקשר שאנו רגילים להבין ביחושם של סבות ומסובבים, ושל רוח המפעל המקשר אותם..

5. סנהדרין ב', ב' / רמב"ם הל' מלכים א', א'-ב'

(א) שלש מצות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ למנות להם מלך ... ולהכרית זרעו של עמלק ... ולבנות בית הבחירה.
(ב) מינוי מלך קודם למלחמת עמלק שנאמר אותי שלח ה' ... והכרתת זרע עמלק קודמת לבנין הבית.

6. שיחות הרב צבי יהודה מועדים ב' עמ' 263

כשבאים אלי אנשים בטענה שהגיע הזמן לבנות את בית המקדש, אני אומר להם: מה שאתם תובעים אינו נובע מריבוי התורה שבכם, אלא ממיעוט תורה. בנין בית המקדש אינו מצווה של יחיד אלא של צבור, של כלל ישראל, וכשם שיש מצווה לבנות בית המקדש, כך גם קיים סדר למצוות. בגמרא מפורש: "שלש מצוות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ: להעמיד להם מלך ולהכרית זרעו של עמלק ולבנות להם בית הבחירה..." יש כאן סדר ברור והוא אינו דבר שבמקרה. כשם שיש מצוות, כך יש גם סדר למצוות. מה המובן של מחיית עמלק, ומהי ממשות עמלק באומות העולם - לא נתברר עדיין. אבל ברור הוא שהעמדת מלכות, כלומר העמדת הנהגה לאומה, קודמת לבנין בית המקדש, ולא מפורש בכמה שנים. אולי דורות צריכים לעבור עד שמלכות בישראל תתבסס. גם הנהגת האומה הקיימת

1. ברכות נ"ה, א'

במתניתא תנא משמיה דרבי עקיבא לך ה' הגדלה זו קריעת ים סוף והגבורה זו מכת בכורות והתפארת זו מתן תורה והנצח זו ירושלים וההודו זו בית המקדש.

2. עולת ראייה א' עמ' רל"ג-רל"ד

והנצח, "זו ירושלים. וההודו, זו ביהמ"ק". תכונת עמדתם של ישראל היא מושלמת בהיותה ממולאה בעז מלכותם, ... בתור עם גדול וקדוש, עם חכם ונבון, כשהם לעצמם. העז הלאומי של המלוכה מקושר עם ירושלים, ששם יש בו כסאות לבית דוד. החוסן הלאומי הישראלי פגש בדרכו מכשולים רבים, ועוד הוא עלול לפגש, וכולם ינצח בעז ד' ויעמד לנצח. נבדל מזה הוא רוח ד' אשר על ישראל, שהוא עתיד להיות לאור עולם, בו אין תכונת הפגישה של התנגשות להתפשט בכחו, כי לא נצטוינו לשאת חרב ומלחמה ולקרא בשם ד' לעמים לא ידעוהו, כי אם כאשר יגדל שם ישראל, ועמים רבים יראו את ההוד והתפארת הקדושה, ושלוש העולמים הנמשך מהוד דעות נשגבות כאלה, ... בלא פגישה של התנגשות, ובלא התגברות, ירוצו לבקש את ד' אלהי ישראל. א"כ ביהמ"ק, מקום האורה, לא בנצח יתגבר, לא בהוראת נצוח, המורה התגברות של פגישה על ההתנגדות, כ"א בהוד הנתון עליו, ... לפניו יכרעו איים, ועמים רבים יבקשו פני ד' בהר ציון, ע"פ תביעה הבאה מהכרה פנימית מצדם, שזהו ערך פעולת ההוד, כהוד מלכות הנתון על מלך רב צדק ואביר חכמה, שמאהבה ורוממות נפש ירוצו הכל להכנס תחת דגלו.

3. מאמרי ראייה עמ' 458-9

הענינים הקשורים עם צפית עם ישראל לגאולת הארץ. כפי שהובטח לנו על ידי נביאינו הקדושים. יש לחלק לשני סוגים בסוג הראשון נכללים הדברים שבידי שמים. בדומה למעשי הנסים והנפלאות שעשה הקדוש ברוך הוא בשעה שהוציא את אבותינו ממצרים בענינים אלה אין לבשר ודם כל שליטה. גאולה זו המובטחת לנו תהא דומה מבחינה זו לימי בריאת העולם ותביא ברכה ושלוש לעולם כולו. אנחנו מאמינים. שהקב"ה ישלח את משיחו, אשר העולם כולו יכיר בו, ואשר מידו תבואנה כל הישועות והנחמות הגאולה הזאת קשורה עם היעוד לבנין בית המקדש אבל אז תמלא כל הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. וכל האנושיות כולה תכיר באושר הגדול של החזרת שכינתו לציון, ובית מקדשנו ותפארתנו יהיה בית תפלה ושלוש לכל העמים. אולם עד שניזכה לזמן המאושר הזה. אסור לנו להכנס למקום המקדש, כי לפני הכניסה למקום הקדוש זקוקים אנו לטהרה מיוחדת, שיכולה להיות